

مقاله اصلی

بررسی رابطه ادراک بار بودن و احساس تعلق خنثی در رابطه با رفتار خود جراحی با میانجی‌گری ایمنی هیجانی در زنان سرپرست خانوار

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۶ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۱۲

خلاصه

مقدمه: آمار رو به رشد طلاق، آن را به یک معضل مهم اجتماعی تبدیل کرده است و این امر توجه بسیاری از محققان را به بررسی علل و پیامدهای افزایش طلاق و لزوم سازگاری با شرایط پس از آن به خود جلب کرده است. پژوهش حاضر با هدف رابطه ادراک بار بودن و احساس تعلق خنثی در رابطه با رفتار خود جراحی با میانجی‌گری ایمنی هیجانی در زنان سرپرست خانوار مورد بررسی قرار گرفت.

روش کار: پژوهش حاضر بر حسب هدف کاربردی و بر حسب شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل کلیه زنان سرپرست خانوار شهر تهران است که در سال ۱۴۰۲ در شهر تهران سکونت دارند. نمونه این پژوهش شامل ۲۰۰ نفر زنان می‌باشند. در این تحقیق از ابزار پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است.

نتایج: یافته‌های پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان می‌دهد که: مقدار رابطه سازه ادراک بار بودن با رفتار خود جراحی ۰٫۵۱؛ مقدار رابطه سازه احساس تعلق خنثی با رفتار خود جراحی ۰٫۴۷؛ مقدار رابطه سازه ادراک بار بودن با ایمنی هیجانی ۰٫۶۷؛ مقدار رابطه سازه احساس تعلق خنثی با ایمنی هیجانی ۰٫۳۹؛ مقدار رابطه سازه ایمنی هیجانی با رفتار خود جراحی ۰٫۴۵ می‌باشد. همچنین نقش میانجی ایمنی هیجانی در زنان سرپرست خانوار در رابطه ادراک بار بودن و احساس تعلق خنثی در رابطه با رفتار خود جراحی تایید می‌گردد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی و یا احساس مفید بودن با افزایش ایمنی هیجانی می‌تواند در کاهش خودجراحی موثر واقع شود.

کلمات کلیدی

ادراک بار بودن، احساس تعلق خنثی، رفتار خود جراحی، ایمنی هیجانی، زنان سرپرست خانوار. پی‌نوشت: این مطالعه فاقد تضاد منافع می‌باشد.

اکرم ملک زاده^{۱*}

پروین صوفیان^۲

^۱ استادیار، گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

^۲ دانشجوی مقطع دکترا رشته روان‌شناسی عمومی، دانشگاه پیام نور، واحد بین‌الملل

Email: akrammalekzadeh@pnu.ac.ir

مقدمه

طلاق به عنوان واقعیتی از زندگی مدرن نتیجه عدم حل مسائل زناشویی یا عدم حل قانونی و رسمی این مشکلات است (Felix et al, 2023). طلاق و فروپاشی زندگی به برهم خوردن تعادل روانی - عاطفی افراد خانواده منجر می‌شود و از آنجا که خود تنش بسیار شدیدی به شمار میرود ابتلا به اختلالات روانی بویژه در زنان بسیار محتمل است که ظرافت، عاطفی صفت شاخص تشکیل دهنده شخصیت آنان است (Javaheri et al, 2020). بنابراین طلاق به عنوان یک آسیب یا سانحه در زندگی فرد طلاق گرفته محسوب می‌شود، یکی از مسائل مهم برای زنان سرپرست خانوار سازگاری بعد از طلاق و به تبع آن رشد پس از طلاق به عنوان یک سانحه می‌باشد که یک فرایند چند بعدی است که شامل مؤلفه‌های روانشناختی اجتماعی و مالی می‌باشد (Goguen, 2015).

با توجه به اینکه طلاق یک پدیده رایج است اما یک اتفاق عظیم در زندگی به شمار میرود که عواقب وخیم آن میتواند اثرات جدی بر زندگی افراد داشته باشد (Brewis et al, 2011) و آسیب‌های شناختی هیجانی، اجتماعی و روان شناختی بسیاری برای زوجین به دنبال آورد (Krietsch, 2022)؛ اما در مجموع این زنان هستند که به دلیل موانع جنسیتی و هنجارهای فرهنگی غالب و مسلط بر جامعه متفاوت از مردان دچار عارضه می‌شوند (Schaan et al, 2019). لکه دار شدن هویت اجتماعی شرمساری بی ارزش شدن و پایین آمدن جایگاه اجتماعی (Donkor et al, 2017) نگاه جنسی مردان برچسب‌های اجتماعی و انگ بی کفایتی (Azadmarzabadi et al, 2023) و تحمل نگاه تلخ، جامعه مشکلاتی است که زنان بعد از طلاق با آن مواجه هستند. همه این موارد می‌تواند موجب مشکلات روانی از جمله افسردگی در این قشر از جامعه شود که می‌تواند موجب رفتارهای خودآسیب رسان در آنان شود. رفتارهای خود جرحی به شکل‌های متفاوتی ظاهر می‌شوند. خود آسیبی یا خودویرانگری اصطلاحی است که تمام رفتارهایی را که منجر به آزار و اذیت عمدی با هر سطحی از مرگ و میر را در برمی گیرد بنابراین این اصطلاح شامل

تمام واژه‌هایی است که مورد استفاده قرار می‌گیرد (Ghanei et al, 2022).

خودآسیبی بدون خودکشی، نوعی رفتار آسیب به خود است که فرد به صورت مستقیم به بخشهای مختلف بدن خود آسیب زده، اما انگیزه خودکشی در این آسیب وجود ندارد (Khateri et al, 2021). رفتارهای خودآسیب رسان به شکل‌های مختلفی ایجاد می‌شود:

۱) رفتارهای خودآسیبی شدید که در بیماران روانی مشاهده می‌شود و فرد آسیب شدیدی را به بافت‌های بدن خود وارد میکند. ۲) رفتارهای خودآسیبی سطحی که شایع‌ترین نوع رفتارهای آسیب به خود است، مانند خراشیدن یا بریدن پوست، کندن زخم، جویدن ناخن، جراحی‌های زیبایی و خودزنی و ۳) رفتارهای خودآسیبی کلیشه‌ای (غیرارادی) که در عقب ماندگان ذهنی، اتیسم و یا سندرم توره وجود دارد (Stamatakis et al, 2020).

می‌توان رفتارهای خودآسیبی را نوعی خشونت علیه خود قلمداد کرد اما ممکن است این رفتارها حتی منجر به خشونت علیه دیگران نیز شود (Bryan, 2019).

پژوهش‌های مختلفی در کشورهای مختلف، ارتباط تعلق پذیری و احساس سربار بودن را با مؤلفه‌های مختلف بررسی کرده‌اند، که همه آنها به اثر این متغیرها بر آسیب‌های روانی و رفتارهای خود جرحی اشاره دارند که نشان از اهمیت آن در سلامت روانی و جسمانی افراد می‌باشد (Martino et al, 2020). عوامل مختلفی در بروز رفتارهای خودآسیبی نقش دارند که می‌توان از این میان به نقش تعلق پذیری خنثی و احساس سربار بودن اشاره کرد.

احساس سربار بودن به این دیدگاه اشاره دارد که وجود فرد، سربار دوستان، اعضای خانواده و یا جامعه است و شامل دو جنبه می‌باشد: الف) خودخواهانه یعنی من از خود متنفر هستم و ب) احساس مسئولیت به عنوان مثال مرگ من بیشتر از زندگی من برای دیگران ارزش دارد (Schaan et al, 2019). احساس سربار بودن به عنوان یک حالت شناختی پویا در نظر گرفته می‌شود، در حالی که گفته شده عوامل خطر ساز

مانند بی خانمانی، بیکاری، بیماری جسمی و احساس پایین اعتماد به نفس به گسترش آن کمک می کنند (Ghanei et al, 2020). براساس نظریه روانشناختی - بین فردی احساس سر بار بودن مستلزم اعتقاد به این است که یکی سربار دیگران است، به گروه کمکی نمی کند و در ایمنی و بهزیستی گروه ناتوان است و همچنین حس تعلق پذیری در افرادی که احساس سربار بودن دارند کمتر دیده می شود و همچنین این افراد ایمنی هیجانی پایینی را تجربه می کنند (Ghanei et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی به عنوان یکی از ابعاد روان شناختی - بین فردی مستلزم اعتقاد بر این است که فرد فاقد ارتباط مهم با دیگران بوده و روابط معنادار او تضعیف شده یا از دست رفته است (Khateri et al, 2021). هم چنین احساس بیگانگی از دوستان، خانواده و دیگر محافل ارزشمند را تعلق پذیری خنثی تعریف کرده اند (Stamatakis et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی را می توان به عنوان سطوح پایین حمایت اجتماعی درک شده از دیگران، حس درک متقابل پایین و وابستگی یا احساس تنهایی نیز تعریف کرد (Bryan et al, 2019). گفته شده است که تعلق پذیری خنثی از دو جنبه تشکیل شده الف) عدم وجود مراقبت دوسویه و ب) تنهایی (Martino et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی مفهوم مرتبط با انزوا و ارتباط اجتماعی و یکی از مهمترین عوامل پیش بینی کننده رفتار های خودجرحی می باشد. این عامل به دلیل ارتباط نیاز های روانشناختی انسان از اهمیت ویژه ای برخوردار است تاجایی که آن را به عنوان نیاز تعلق داشتن یاد می کنند. به عبارت دیگر این مفهوم در برگیرنده نیاز به ارتباط و وحدت اجتماعی خود می باشد. براساس نظریه روان شناختی بین فردی، تمایل به این امر نتیجه تلفیق دو حالت بین فردی تعلق پذیری خنثی و احساس سر بار بودن است (Ozsvadjian et al, 2021).

در این بین ایمنی هیجانی نیز می تواند موثر باشد. امنیت هیجانی اندازه گیری پایداری وضعیت هیجانی فرد است.

ناامنی هیجانی یا به سادگی ناامنی، احساس اضطراب عمومی یا عصبی بودن است که ممکن است با درک خود یک شخص به وجود آمده باشد که به نوعی آسیب پذیر یا فرومایه باشد، یا احساس آسیب پذیری یا بی ثباتی که باعث می شود تصویر یا نفس فرد را تهدید کند. این مفهوم مربوط به تاب آوری روانشناختی است، تا آنجا که هر دو مربوط به تأثیرات ناشی از مشکلات و موانع موجود بر یک فرد می باشند. با این حال، تاب آوری مقابله بیش از حد را با اشاره به وضعیت اقتصادی اجتماعی فرد مد نظر دارد، در حالی که امنیت هیجانی به طور خاص تأثیر هیجانی را مشخص می کند. به این معنا، امنیت هیجانی را می توان بخشی از تاب آوری دانست. مفهوم امنیت هیجانی یک فرد از ایمنی هیجانی یا امنیت تأمین شده توسط یک محیط غیر تهدیدآمیز و حمایتی باید متمایز شود. گفته می شود که فردی که نسبت به دوره های افسردگی ناشی از مشکلات جزئی مستعد است، امنیت هیجانی کمتری دارد. ممکن است گفته شود که شخصی که شادی عمومی اش حتی در اثر پریشانی های بزرگ در الگوی زندگی شان متزلزل نیست، امنیت هیجانی بیشتری دارد.

با وجود تعدد مطالعات در زمینه طلاق، زنان و خانواده، در این مطالعات به پیامدهای طلاق برای زنان سرپرست خانوار توجه کافی نشده است. نتایج مطالعه رحیم و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد کارکردهای مداخله منفی خانوادگی عامل بزرگی است که باعث طلاق و به دنبال آن سهل انگاری همسران می شود. آنچه قابل توجه است اینکه سن، سطح تحصیلات و شغل عامل اصلی طلاق نیستند. مطالعه الخطایه (۲۰۲۲) نشان داد زنان سرپرست خانوار در میان مردم اردن از برجسب سرپرست خانوار بودن و عزت نفس پایین رنج می برند و آن ها سازگاری کمتری نسبت به افراد متاهل دارند. مشکلات زنان سرپرست خانوار را می توان عمدتاً به عوامل اجتماعی، اخلاقی و اقتصادی نسبت داد. تازا (۲۰۱۴) در مطالعه خود نشان داد طلاق تأثیرات روانی عمیقی مانند افسردگی، اضطراب و ناتوانی در سازگاری با زندگی جدید و همچنین نداشتن راهی برای برخورد با

مانند بی خانمانی، بیکاری، بیماری جسمی و احساس پایین اعتماد به نفس به گسترش آن کمک می کنند (Ghanei et al, 2020). براساس نظریه روانشناختی - بین فردی احساس سر بار بودن مستلزم اعتقاد به این است که یکی سربار دیگران است، به گروه کمکی نمی کند و در ایمنی و بهزیستی گروه ناتوان است و همچنین حس تعلق پذیری در افرادی که احساس سربار بودن دارند کمتر دیده می شود و همچنین این افراد ایمنی هیجانی پایینی را تجربه می کنند (Ghanei et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی به عنوان یکی از ابعاد روان شناختی - بین فردی مستلزم اعتقاد بر این است که فرد فاقد ارتباط مهم با دیگران بوده و روابط معنادار او تضعیف شده یا از دست رفته است (Khateri et al, 2021). هم چنین احساس بیگانگی از دوستان، خانواده و دیگر محافل ارزشمند را تعلق پذیری خنثی تعریف کرده اند (Stamatakis et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی را می توان به عنوان سطوح پایین حمایت اجتماعی درک شده از دیگران، حس درک متقابل پایین و وابستگی یا احساس تنهایی نیز تعریف کرد (Bryan et al, 2019). گفته شده است که تعلق پذیری خنثی از دو جنبه تشکیل شده الف) عدم وجود مراقبت دوسویه و ب) تنهایی (Martino et al, 2020).

تعلق پذیری خنثی مفهوم مرتبط با انزوا و ارتباط اجتماعی و یکی از مهمترین عوامل پیش بینی کننده رفتار های خودجرحی می باشد. این عامل به دلیل ارتباط نیاز های روانشناختی انسان از اهمیت ویژه ای برخوردار است تاجایی که آن را به عنوان نیاز تعلق داشتن یاد می کنند. به عبارت دیگر این مفهوم در برگیرنده نیاز به ارتباط و وحدت اجتماعی خود می باشد. براساس نظریه روان شناختی بین فردی، تمایل به این امر نتیجه تلفیق دو حالت بین فردی تعلق پذیری خنثی و احساس سر بار بودن است (Ozsvadjian et al, 2021).

در این بین ایمنی هیجانی نیز می تواند موثر باشد. امنیت هیجانی اندازه گیری پایداری وضعیت هیجانی فرد است.

دیگران در بین زنان بر جای می‌گذارد. دیان(۲۰۰۹) در مطالعه خود مسائل و مشکلات طلاق را ناشی از خیانت، شک، نفرت، اعتیاد، خشونت، نابرابری و مسئولیت کمتر معرفی کرد. شریعتی و آل یاسین (۱۴۰۲) در مطالعه خود نشان دادند زنان در کنترل فشارهای ناشی از طلاق با وجود شرایط بیکاری و ننگ مرتبط با طلاق، توانایی بیشتری نسبت به مردان دارند. آنها خطرناک‌ترین نتایج طلاق را مشکلات اقتصادی عنوان کردند که ممکن است زندگی، تحصیل و رفتار فرزندان را تحت تاثیر قرار دهد. خانی (۱۴۰۲) با به‌کارگیری "روش جایگزین برآورد طلاق" که نسبت طلاق را به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از جمعیت متأهل واقعی در نظر می‌گیرد، نشان می‌دهد که برخلاف تصور رایج، وضعیت طلاق در ایران مسأله‌ای بحرانی نیست. همچنین، توجه را به این واقعیت مهم جلب می‌کند که با افزایش جمعیت زنان متأهل، انتظار افزایش میزان طلاق در جامعه نیز می‌رود. شاخص‌های میانگین سن در ازدواج اول، نسبت تجرد در گروه‌های سنی، تجرد قطعی و تغییرات نسبی آن‌ها نیز حاکی است که در شرایط کنونی، تأخیر در ازدواج و کاهش عمومیت آن، مسأله‌ای جدی‌تر از طلاق در جامعه است. عسکری ندوشن و همکاران (۱۳۹۸) روند تغییرهای طلاق و مشخصه‌های اقتصادی-اجتماعی افراد سرپرست خانوار را در سالیان اخیر بررسی کرده‌اند. یافته‌هایشان نشان می‌دهد طی دهه‌های اخیر، طلاق روند رو به افزایشی داشته است. نسبت افراد سرپرست خانوار باسواد بیشتر از افراد سرپرست خانوار بی‌سواد است. بیشترین طلاق‌ها در سال‌های ابتدایی ازدواج اتفاق افتاده است. مطابق یافته‌های تحلیل چندمتغیره نیز احتمال بودن در وضعیت طلاق، در بین زنان بیش از مردان، در بین ساکنان نقاط شهری بیش از نقاط روستایی و در میان بیکاران، بیش از سایر وضعیت‌هاست. بسیاری از افراد در دوره نوجوانی به دلیل رابطه مناسب عاطفی با والدین خود به سادگی با تنش‌ها مقابله می‌کنند. رابطه عاطفی مناسب با والدین باعث می‌شود نوجوان یاد بگیرد، چگونه با احساسات شدید خود مقابله کند و تنش‌های عاطفی خود را کاهش دهد، اما در خانواده‌هایی که ارتباط عاطفی میان والدین و

نوجوان کاهش یافته یا به هر دلیلی، یک یا هر دو والد از لحاظ احساسی و جسمی وجود ندارند. هر زمانی فرد عواطف منفی را تجربه کند، به خود آسیبی اقدام می‌کند. بسیاری از کسانی که به خود آسیبی اقدام می‌کنند، معتقد هستند، این عمل تنش‌های عاطفی آنها را کاهش می‌دهد(۸). رفتارهای خود آسیبی راهی برای کنترل احساسات شدید است. احساساتی که افراد نمی‌توانند به زبان بیاورند و بیان کنند (۸). خود آسیب‌رسانی یکی از مشکلات دوران نوجوانی است که خسارت‌های روانی و اجتماعی فراوانی برجا می‌گذارد. در بسیاری از موارد رفتارهای خود آسیب‌رسان با اقدام به خودکشی همراه هستند یا در طولانی مدت ممکن است زمینه‌ساز خودکشی کامل شوند. مطالعات پژوهشگران نشان می‌دهد ۴۰ تا ۸۰ درصد افراد با سابقه رفتارهای خود آسیب‌رسان دارای اختلال شخصیت بوده‌اند. گزارش‌ها همچنین نشان می‌دهد مهمترین اختلالات در میان نوجوانان با سابقه رفتارهای خود آسیب‌رسان و خودکشی، افسردگی، اختلال شخصیت مرزی، اختلال دو قطبی، اختلالات اضطرابی، اختلال استرس پس از سانحه، اختلالات خلقی، وسواس فکری-عملی، اختلال‌های مرتبط با مصرف مواد و دیگر اختلالات است. مواردی که در ذیل به آن اشاره شده دلیل بر اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق بوده است:

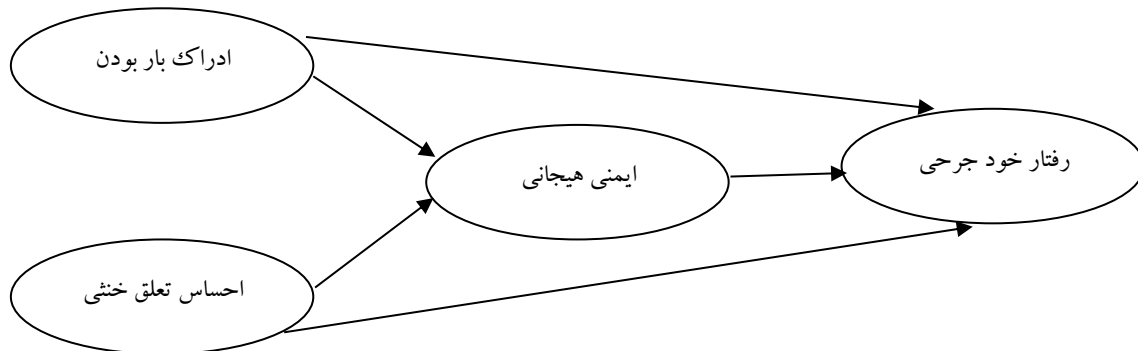
-نیاز به پیش‌بینی احساس سربار بودن و تعلق‌پذیری خنثی با رفتارهای خود جرحی، با توجه به نقش میانجی ایمنی هیجانی در دانش‌آموزان به دلیل ارائه راهکارهایی به منظور کاهش رفتارهای خود آسیب‌رسان:

-عدم وجود پژوهشی جامع در این حوزه؛

-ایجاد زمینه برای انجام پژوهش‌های بیشتر و همه‌جانبه در این حوزه.

نتایج حاصل از این پژوهش، می‌تواند چشم‌اندازی روشن و عملی برای مشاوران و روان‌درمانگران فراهم نماید. به علاوه، نتایج پژوهش می‌تواند مبنای نظری و عملی مناسبی برای بهبود مشکلات روانشناختی در نوجوانان در موسسات

مختلف آموزشی و درمانی از قبیل مراکز مشاوره در دانشگاهها، کلینیک ها و غیره قرار گیرد.

نمودار ۱. مدل مفهومی پژوهش

ترین هدف این پرسشنامه برای فرزندان توسعه طرحی برای نشان دادن چالش ها و نقاط قوت رابطه به منظور حرکت به سمت سطوح بالاتر تعهد و امنیت همچنین درک متقابل روابط با یکدیگر می باشد. مطالعه ای مشابه بر روی ۲۱۵۰ دانش آموز در هنگ کنگ انجام شد که ضریب الفای معادل ۰/۸۸ گزارش، از ۱۰۳ بیمار که قبلا از سگته قلبی رنج برده بودند خواستند که در دو نوبت به فاصله ۸ ماه پرسشنامه ایمنی هیجانی را تکمیل نمایند. تحلیل نتایج ضریب اعتبار ۰/۹۰ را به دست داد. در مطالعه ای دیگر به اجرای پرسشنامه ایمنی هیجانی بر روی ۱۸۶ دانش آموز که در مدرسه را ترک کرده بودند و ۱۰۱ نفر که شغل خود را از دست داده بودند پرداختند. فاصله دو آزمون بین ۱۱ تا ۱۲ ماه بود. همبستگی های بین آزمون و باز آزمون بر روی دو نمونه به ترتیب ۰/۵۱ و ۰/۵۸ بود.

پرسشنامه ادراک بار بودن: رای متغیر سربار بودن از پرسشنامه استاندارد ادراک بار بودن البهادی (2019) استفاده می شود. این پرسشنامه دارای ۱۰ گویه می باشد که سربار بودن را مورد سنجش قرار می دهد. مقیاس اندازه گیری گویه های این پرسشنامه بر اساس مقیاس ۵ گزینه ای لیکرت می باشد که از خیلی کم تا خیلی زیاد طبقه بندی شده است.

روش کار

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ روش از دسته تحقیقات توصیفی از نوع همبستگی بود. در این پژوهش داده ها از طریق پرسشنامه و مطالعه میدانی و کتابخانه ای جمع آوری و تجزیه و تحلیل شد. جامعه آماری پژوهش کلیه زنان سرپرست خانوار شهر تهران در سال ۱۴۰۲ بودند. نمونه گیری در این تحقیق به شیوه در دسترس بر اساس معیارهای ورود به تحقیق انجام شد. معیار ورود به تحقیق شامل داشتن سواد، آزمودنی ها حداقل یک سال از طلاقشان گذشته باشد و نداشتن اختلالات روان شناسی بود. برای انتخاب نمونه به سازمانهایی که این زنان به نوعی عضو آن هستند، یعنی مراکز تحت پوشش و حمایتی از جمله سازمان بهزیستی، سازمان تأمین اجتماعی و چند سازمان حمایتی غیر دولتی مراجعه شد، که از این میان ۲۰۰ نفر به صورت در دسترس به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند.

در این تحقیق از ابزار پرسشنامه برای جمع آوری داده ها استفاده شده است:

پرسشنامه ایمنی هیجانی برونر و همکاران (ESQ):

مقیاس ایمنی هیجانی توسط برونر و همکاران (۳۴) ساخته شد. این مقیاس دارای ۲۵ آیتم است. آیتم های پرسشنامه بر احساسات، رفتارها و شناخت های افراد تاکید دارد و مهم

دانشجویان اجرا کردند. تحلیل عاملی اکتشافی ۵ عامل اعتماد شناختی، باورهای مثبت درباره نگرانی، وقوف شناختی، باورهای منفی درباره غیرقابل مهار بودن افکار و خطر و باورهایی درباره نیاز به مهار افکار را برای این مقیاس آشکار ساخت. همسانی درونی برای کل مقیاس ۰/۹۳ و برای خرده مقیاس های اعتماد شناختی، باورهای مثبت درباره نگرانی، وقوف شناختی، باورهای منفی درباره غیرقابل مهار بودن افکار و خطر و باورهایی درباره نیاز به مهار افکار به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۲، ۰/۹۲، ۰/۹۱، ۰/۷۲ گزارش شد. پایایی بازآزمایی کل مقیاس در فاصله ۴ هفته ۰/۷۵ و پایایی خرده مقیاس ها در دامنه ۰/۵۹، ۰/۸۷ گزارش شد. همبستگی کل مقیاس با پرسشنامه نگرانی ایالت پنسیلوانیا (پن) و اضطراب خصلتی به ترتیب ۰/۵۴، ۰/۵۳ و همبستگی خرده مقیاس ها با مقیاس های مذکور در دامنه ۰/۲۵ تا ۰/۷۳ گزارش شد.

- روایی

هرگاه یک یا چند خصیصه از طریق دو یا چند روش اندازه گیری شوند همبستگی بین این اندازه گیری ها دو شاخص مهم اعتبار را فراهم می سازد. اگر همبستگی بین نمرات آزمون هایی که خصیصه واحدی را اندازه گیری می کند بالا باشد، پرسشنامه دارای اعتبار همگرا می باشد. وجود این همبستگی برای اطمینان از این که آزمون آنچه را که باید سنجیده شود می سنجد، ضروری است. برای روایی همگرا میانگین واریانس استخراج (AVE) و روایی مرکب (CR) محاسبه می شود.

جدول ۱. روایی همگرا و پایایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	AVE	CR
ایمنی هیجانی	۰/۷۶	۰/۸۳
ادراک بار بودن	۰/۸۵	۰/۸۹
احساس تعلق خنثی	۰/۷۲	۰/۷۸
رفتار خود جرحی	۰/۸۳	۰/۸۸

مقدار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) همواره بزرگ تر از ۰/۵ است بنابراین روایی همگرا نیز تأیید می شود. مقدار روایی مرکب (CR) نیز بزرگ تر از AVE است.

روایی این پرسشنامه به صورت محتوایی مورد تأیید قرار گرفته است. در پژوهش الهادی (2019) روایی این پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه فایل داده ها، ۰/۹۳۵ بدست آمد. نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس امتیازی است که از پاسخ به سوالات پرسشنامه بدست می آید. در این راستا پاسخ دهنده به سوالات، نمره ای از یک تا ۵ می دهد. نمره بدست آمده بین ۱۰ تا ۵۰ می باشد: نمره کمتر از ۲۰ به معنی ادراک بار بودن پایین است. نمره بین ۲۱ تا ۴۰ به معنی ادراک بار بودن متوسط است. نمره بیشتر از ۴۱ به معنی ادراک بار بودن بالا است

پرسشنامه احساس تعلق خنثی: این مقیاس را ریف (۱۹۸۹) ساخت و در سال ۲۰۰۲ مورد تجدیدنظر قرار گرفته است. در ایران نخستین بار نیکنام (۱۳۸۳) آن را ترجمه کرده است. این مقیاس نوعی ابزار خودسنجی است که در یک پیوستار ۶ درجه ای از «کاملاً مخالف تا کاملاً موافق» (یک تا شش) درجه بندی شده است. در این پژوهش از فرم ۵۴ سوالی آن استفاده شده است. حداقل و حداکثر نمره هر آزمودنی به ترتیب ۵۴ و ۳۲۴ می باشد. هر چه نمره بالاتر باشد، ادراک بار بودن و احساس تعلق خنثی بهتر است. در بررسی یدایرندوک (۲۰۰۵) همسانی درونی خرده مقیاس ها را مناسب و آلفای کرونباخ آنها را بین ۰/۷۷ تا ۰/۹۰ یافته است. ریف (۱۹۹۵) همسانی درونی مقیاس ها را بین ۰/۸۲ تا ۰/۹۰ گزارش کرده است.

پرسشنامه رفتار خود جرحی: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۴ توسط ولز و کارترایت - هاتون ساخته شده است. شیرین زاده (۱۳۸۵)، این پرسشنامه را برای جمعیت ایران ترجمه و آماده نموده است پرسشنامه رفتار خود جرحی، یک مقیاس خودگزارشی ۳۰ گویه ای است که باورهای افراد درباره تفکرشان را می سنجد. پاسخ ها بر اساس مقیاس ۴ درجه ای لیکرت ۱ برای موافق نیستم، ۲ برای تا حدودی موافقم، ۳ برای موافقم و ۴ برای خیلی زیاد موافقم نمره گذاری می شوند. ولز و کارترایت - هاتون (۲۰۰۴)، برای بررسی روایی و پایایی این مقیاس را بر روی ۱۸۲ نفر از

- پایایی

این مطالعه از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) برای اعتبارسنجی معیارهای شیوه‌های مدیریت زنجیره تأمین سبز و عملکرد سازمانی استفاده کرد همچنین در این تحقیق به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند، به کار می‌رود. برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ابتدا باید واریانس نمره‌های هر زیر مجموعه سؤال پرسشنامه و واریانس کل را محاسبه کرد. سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفا را محاسبه می‌کنیم. برای استفاده از روش آلفای کرونباخ، از نرم‌افزار SPSS استفاده می‌شود.

جدول ۲. ضریب آلفای کرونباخ و ترکیبی مدل تحقیق

متغیرها	آلفای کرونباخ
ایمنی هیجانی	۰/۷۹
ادراک بار بودن	۰/۸۹
احساس تعلق خنثی	۰/۸۸
رفتار خود جرحی	۰/۸۶

در این مطالعه برای بررسی فرضیه‌های پژوهش تحقیق از روش‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۴ و PLS استفاده خواهد شد. برای آزمون فرضیه‌ها سطح اطمینان برابر ۰/۹۵ در نظر گرفته خواهد شد.

نتایج

در این پژوهش سن اکثر افراد پاسخ دهنده (۶۶،۵۴٪) ۲۶ تا ۳۰ سال و کمترین آنها (۳،۲٪) دارای سن کمتر از ۲۰ تا ۲۵ سال هستند. تحصیلات اکثر افراد پاسخ دهنده (۶۲٪) کارشناسی و کمترین آنها (۱٪) دارای تحصیلات دیپلم هستند. میزان درآمد افراد اکثر افراد پاسخ دهنده (۲۷٪) بین ۵ میلیون تا ۱۵ میلیون تومان می‌شود.

در این بخش از تجزیه و تحلیل آماری به بررسی چگونگی توزیع متغیرهای پژوهش از حیث میانگین، انحراف معیار، واریانس، کشیدگی، چولگی، حداقل آماره و حداکثر آماره پرداخته می‌شود.

جدول ۳. آمار توصیفی داده‌ها بر حسب متغیرهای تحقیق

میانگین	ادراک بار بودن	احساس تعلق خنثی	رفتار خود جرحی	ایمنی هیجانی
۳۳	۹	۵	۸	۸
۷۸	۱۰	۶۰	۶۸	۶۴
۵۱	۵۱	۳۰	۵۴	۵۵
۰،۲۰۲	۰،۴۸۱	۰،۵۰۷	۰،۳۴۷	۰،۳۴۷
۰،۱۸۸	-۰،۳۸۱	-۰،۴۳۷	-۰،۲۷۷	-۰،۲۷۷

بعد از توصیف متغیرها و پاسخ‌های به دست آمده از نمونه آماری در این بخش به بررسی فرضیه‌های مطرح شده و آزمون آماری مورد استفاده در پژوهش پرداخته شده است. به بیان دیگر در این قسمت به تحلیل یافته‌های به دست آمده پرداخته می‌شود تا از نظر آماری نیز بتوان صحت و سقم فرضیات را مورد بررسی قرار داد. آزمون t تک نمونه‌ای که ساده‌ترین نوع آزمون‌های t است جهت تعیین این که آیا میانگین مشاهده شده در نمونه که به صورت تصادفی از جامعه انتخاب شده است، مقداری برابر با میانگین مفروض جامعه دارد یا خیر، به کار می‌رود. با توجه به جدول زیر مقدار Sig برای هر متغیر کمتر از ۵ درصد است و به همین علت فرض صفر؛ یعنی ادعای برابری میانگین با ۳ رد می‌شود و چون برای تمامی متغیرها حد بالا و پایین مثبت است، میانگین از مقدار آزمون بزرگتر است. در نتیجه، متغیر مورد نظر در جامعه از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴. آزمون میانگین یک جامعه

ارزش مورد آزمون = ۳

متغیر	T	DF درجه آزادی	Sig	میانگین اختلاف	فاصله اطمینان ۹۵٪ برای تفاوت حد بالا	حد پایین
ادراک بار بودن	۷۳,۳۷۷	۹۹	۰,۰۰۰	۳۶,۵۴۳	۱۱,۷۰۹۶	۱۲,۳۵۴۵
احساس تعلق خنثی	۷۶,۶۸۴	۹۹	۰,۰۰۰	۱۲,۰۳۲	۱۰,۶۲۶۴	۱۱,۱۸۸۵
رفتار خود جرحی	۳۲,۴۹۶	۹۹	۰,۰۰۰	۳,۴۱۹	۲,۲۷۳۴	۲,۵۶۶۳
ایمنی هیجانی	۷۷,۶۱۱	۹۹	۰,۰۰۰	۲۴,۲۶۷	۲۳,۶۵۲۴	۲۴,۸۱۲۲

پیش از آنکه روابط بین متغیرها را آزمون کنیم لازم است تا نرمال بودن متغیرها را بررسی کنیم. یکی از روش‌های بررسی ادعای نرمال بودن توزیع متغیر استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف است. نتایج این آزمون در جدول زیر ارائه شده است.

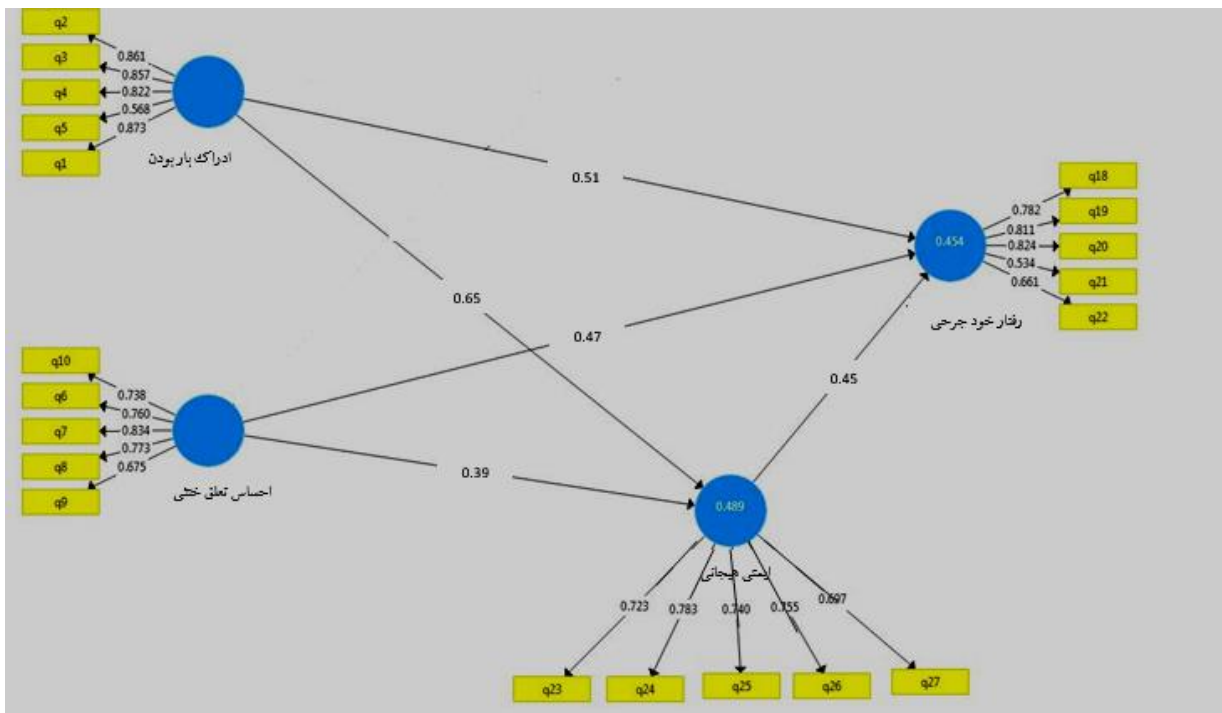
آیا متغیرهای طراحی شده دارای توزیع نرمال است؟
فرضیه صفر: متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال هستند.
فرضیه یک: متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال نیستند.

جدول ۵. آزمون K-S در جهت بررسی وضعیت نرمال بودن متغیرها

متغیرها	کولموگروف اسمیرنوف	معنی داری
ادراک بار بودن	۰,۸۴۱	۰,۴۸۰
احساس تعلق خنثی	۱,۲۲۱	۰,۱۰۲
رفتار خود جرحی	۱,۹۹۵	۰,۱۰۱
ایمنی هیجانی	۰,۷۲۵	۰,۶۶۹

همانطور که در جدول شماره (۳) مشاهده می‌شود مقدار سطح معنی‌داری در تمامی متغیرها از مقدار خطای ۰/۰۵ بیشتر می‌باشد پس فرض صفر تایید می‌شود، یعنی متغیرهای پژوهش نرمال می‌باشند.

همانطور که در بخش‌های قبل بیان شد برای رد یا تایید فرضیه‌های پژوهش حاضر از روش (آزمون) رگرسیون با استفاده از نرم‌افزار SPSS و PLS استفاده شده است.

شکل ۱. خروجی نرم افزار

جدول ۶. وزن‌های رگرسیونی غیراستاندارد و استاندارد شده مسیرهای مفروض

معناداری P	مقدار تی	خطای استاندارد	برآورد استاندارد	برآورد غیراستاندارد	مسیر	
					از	به
۰,۰۰۱	۶,۰۸۸	۰,۰۹۴	۰,۵۱	۰,۳۷	ادراک بار بودن	رفتار خود جرحی
۰,۰۰۱	۲,۱۱۱	۰,۰۷۵	۰,۴۷	۰,۱۸	احساس تعلق خنثی	رفتار خود جرحی
۰,۰۰۱	۳,۳۱۰	۰,۰۶۹	۰,۶۵	۰,۲۰	ادراک بار بودن	ایمنی هیجانی
۰,۰۰۱	۴,۱۱۱	۰,۰۷۱	۰,۳۹	۰,۱۹	احساس تعلق خنثی	ایمنی هیجانی
۰,۰۰۱	۵,۰۲۳	۰,۰۷۷	۰,۴۵	۰,۲۸	ایمنی هیجانی	رفتار خود جرحی

در جدول ۲ می‌توانیم ادعا کنیم که مدل اندازه‌گیری از شرایط مناسب و مطلوبی برخوردار است.

برای ارزیابی اعتبارسنجی مدل‌های اندازه‌گیری مقادیر زیر را محاسبه کرده و در صورت برآورده شدن شرایط مندرج

جدول ۷. شرایط برقراری پایایی و روایی همگرا

منبع	حد مجاز	شاخص
	پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ باشند.	پایایی
	بارهای عاملی باید معنا دار باشند ($t > 1.96$)	روایی همگرا

(جوزپ و همکاران

(۲۰۱۶

• بارهای عاملی استاندارد باید بزرگتر از 0/4 باشد.

• CR>AVE

• AVE>0/5

• Rho_A>0/06

• Q²>0

• AVE>MSV

روایی واگرا

جدول ۸. بررسی اعتبار همگرایی مدل

Q ²	AVE	CR	rho_A	آلفا کرونباخ	متغیرهای پنهان
0/514	0/715	0/926	0/904	0/9	ادراک بار بودن
0/28	0/575	0/844	0/756	0/754	احساس تعلق خنثی
0/254	0/621	0/827	0/768	0/793	رفتار خود جرحی
0/346	0/558	0/883	0/843	0/841	ایمنی هیجانی

ترتیب میزان کیفیت کم، متوسط و زیاد را برای مدل اندازه-گیری ارائه می‌دهند.

بحث

بسیاری از کسانی که به خود آسیبی اقدام می‌کنند، معتقد هستند، این عمل تنش‌های عاطفی آنها را کاهش می‌دهد. رفتارهای خود آسیبی راهی برای کنترل احساسات شدید است. احساساتی که افراد نمی‌توانند به زبان بیاورند و بیان کنند خود آسیب‌رسانی یکی از مشکلات افرادی است که در شرایط بحران قرار دارند که خسارت‌های روانی و اجتماعی فراوانی برجا می‌گذارد. در بسیاری از موارد رفتارهای خود آسیب‌رسان با اقدام به خودکشی همراه هستند یا در طولانی مدت ممکن است زمینه ساز خودکشی کامل شوند. مطالعات پژوهشگران نشان می‌دهد ۴۰ تا ۸۰ درصد افراد با سابقه رفتارهای خود آسیب‌رسان دارای اختلال شخصیت بوده‌اند. وقتی فرد احساس کند که تعلق به کسی ندارد، این باعث شکل‌گیری هیجانات منفی در وی خواهد شد و این هیجانات ممکن است فرد را به سمت ناامیدی، افسردگی و نهایتاً ایده خودجرحی سوق دهد. ضمناً، وقتی فرد احساس کند سرباری بر خانواده و جامعه است، احساس

همان‌طور که در جداول بالا مشاهده می‌شود مقدار این متغیر برای سازه‌های مدل دارای مقدار میانگین واریانس تبیین شده بالاتر از ۰/۵ شده است و نشان از تایید روایی همگرا در مدل می‌باشد. از دیگر شاخص‌های روایی همگرا شاخص رائو^۱ از نظر هنسلر و همکاران می‌باشد که لازم است مقداری بالای ۰/۶ اختیار کند. این شاخص نیز برای تمامی متغیرهای تحقیق بالاتر از حد مجاز بوده است. برای تمامی متغیرهای تحقیق مقدار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی از ۰/۷ بزرگتر شده‌اند که نشان از پایایی ابزار اندازه‌گیری می‌باشد. از آزمون‌های دیگر ارزیابی مدل اندازه‌گیری، آزمون بررسی کیفیت آن است. کیفیت مدل اندازه‌گیری توسط شاخص اشتراک با روایی متقاطع^۲ (Q²) محاسبه می‌شود. این شاخص در واقع توانایی مدل مسیر را در پیش‌بینی متغیرهای مشاهده پذیر از طریق مقادیر متغیر پنهان متناظرشان می‌سنجد. چنان‌چه این شاخص عدد مثبتی را نشان دهد، مدل اندازه‌گیری از کیفیت لازم برخوردار است. برای بررسی کل مدل اندازه‌گیری میانگین این شاخص را گرفته و چنان‌چه مثبت باشد، کل مدل اندازه‌گیری از کیفیت مناسبی برخوردار است. همچنین سه مقدار ۰،۰۲، ۰،۱۵ و ۰،۳۵ برای شاخص روایی متقاطع به

^۲ Q²

^۱ Rho-A

بی‌ارزشی خواهد نمود و این بی‌ارزش شدن باعث می‌شود که حس کند لایق زندگی کردن نیست و این باعث یاس و ناامیدی می‌شود. می‌توان اظهار داشت که تعلق‌پذیری خنثی، احساس سربار بودن و ناامیدی در کنار هم میل به خودجراحی را نشان می‌دهند، اما آن‌ها تنها سبب ایده خودجراحی هستند. در واقع وقتی که عوامل فشارزای زندگی از یک سو موجب احساس ناکامی و شکست می‌شود و عواملی همچون عدم احساس تعلق و یا سربار بودن بر دوش خانواده از سوی دیگر موجب فشار خلق و هیجانات منفی می‌گردد، ایده خودجراحی در فرد به عنوان یک راه حل شکل می‌گیرد. برای پاسخ با هدف‌کننده بودن، باید ساختار سوم نیز که شامل توانایی اکتسابی هم حضور داشته باشد. این توانایی شامل ترس از مرگ و هم افزایش تحمل درد جسمی است. توانایی اکتسابی از طریق تکرار مکرر و قرار گرفتن در معرض تجربیات دردناک و ترسناک به‌دست می‌آید. با استفاده از این تجربیات، فرد قادر است درگیر اشکال فزاینده و دردناک جسمی، کشنده و خود آزار شود. هنگامی که فرد اقدام به خودجراحی می‌کند یا مرتباً درگیر رفتارهای آسیب‌زا می‌شود، معمولاً احساساتی که با آن رفتارها در ارتباط است کاهش می‌یابد (یعنی ترس) و احساس و اثر مخالف تقویت می‌شود. بنابراین در صورت اقدام به خودجراحی ترس از مرگ، مُردن و یا درد کاهش می‌یابد و در عوض، فرد با توجه به مشارکت در این رفتارها در آینده بی‌ترس می‌شود.

نتایج نشان داد:

بین ادراک بار بودن و رفتار خود جراحی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این بخش با پژوهش والی نژاد و همکاران (۱۴۰۲) با عنوان نقش واسطه‌ای ادراک سربار بودن و ایده‌پردازی خودکشی در رابطه بین تعارض والد-نوجوان با جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا همراستا است. نتایج این پژوهش نشان داد تعارض والد - نوجوان با واسطه‌گری ادراک سربار بودن و ایده‌پردازی خودکشی جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا را تبیین می‌کند و اینکه مدل از برازش مطلوبی برخوردار بوده است. براساس یافته‌های فوق می‌توان

نتیجه گرفت ادراک سربار بودن و ایده‌پردازی خودکشی نقش واسطه‌ای را در رابطه بین تعارض والد-نوجوان و جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا ایفا می‌کنند. افزون بر آن پژوهش‌ها نشان داده است که بسیاری از افراد با جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا در گذشته ایده‌پردازی خودکشی (بریان و همکاران ۲۰۱۵، بورکه و همکاران ۲۰۱۸، زینجوک و همکاران ۲۰۲۰) و ادراک سربار بودن (ادی و همکاران ۲۰۱۸، مارکو و همکاران ۲۰۲۰) را تجربه کرده‌اند. در همین راستا پژوهش بریان و همکاران (۲۰۱۵) نیز نشان داده است جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا تقریباً همیشه پیش از اقدام به خودکشی ظاهر می‌شود و در ۶۷ درصد موارد نخست ایده‌پردازی خودکشی نمایان می‌شود و سپس جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا صورت می‌گیرد. بریان و همکاران (۲۰۱۵) همچنین بر اساس مدل تحلیل کارکردی رفتار (پاک و پرستاین ۲۰۰۴) افرادی که با انگیزه دستیابی به تقویت منفی درون فردی اقدام به جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا می‌کنند با احتمال بیشتری نشانه‌های افکار خودکشی ناامیدی و سربار بودن را تجربه می‌کنند؛ در حالی که نوجوانانی که با انگیزه‌های رسیدن به تقویت مثبت درون فردی جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا انجام می‌دهند بیشتر از افسردگی رنج می‌برند و نوجوانانی که دارای سابقه قربانی شدن در گروه همسالان هستند بیشتر با انگیزه‌های اجتماعی اقدام به جرح خویشتن غیر خودکشی‌گرا می‌کنند (ناک ۲۰۱۰). در تبیین این یافته می‌توان گفت دلیلی که افراد جرح خویشتن و رفتار خود جراحی را بر سایر رفتارهای مقابله‌ای انتخاب می‌کنند این است که دیدگاه‌های بسیار منفی نسبت به خود دارند و معتقدند که مستحق یا شایسته تحقیر خود هستند به عنوان مثال فرضیه خود تنبیهی به طوری که پژوهش‌ها به طور مداوم نشان داده است که افرادی که در جرح خویشتن شرکت می‌کنند سطوح پایین تری از عزت نفس و ارزش خود و سطوح بالاتری از انتقاد از خود را نسبت به افرادی که سابقه جرح خویشتن ندارند گزارش می‌کنند. بیزاری از خود به عنوان یکی از اشکال انتقاد از خود در نظر گرفته شده است که با

جرح خویشتن مرتبط است. زیرا تصور میشود که شامل نفرت از خود و همچنین سرزنش خود است.

بین تعلق پذیری خنثی و ادراک بار بودن رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این بخش با پژوهش رشید و همکاران (۱۳۹۶) با عنوان رابطه اضطراب مرگ، اهمیت داشتن، تعلق پذیری خنثی و احساس بار بودن با خودکشی در دانشجویان همراستا است. یافته‌ها حاکی از وجود ارتباط بین احساس تعلق پذیری خنثی و ادراک بار بودن با افکار و اعمال خودکشی در دانشجویان بود، اما ادراک بار بودن توانایی تبیین و پیشبینی قوی تری را در قیاس با تعلق پذیری خنثی برای افکار و اعمال خودکشی دارا بود. همچنین بین مولفه اهمیت داشتن و افکار و اعمال خودکشی رابطه منفی و معنی داری وجود داشت، اما با کنترل مولفه‌های نیازهای بین فردی از طریق همبستگی تفکیکی، این رابطه ناپدید شد. نهایتاً هیچ رابطه معنی داری بین اضطراب مرگ با افکار و اعمال خودکشی و احساس بار بودن و تعلق پذیری خنثی یافت نشد. می‌توان نتیجه گرفت که نظریه بین فردی - روانشناسی خودکشی تا حدود متوسطی قادر به پیش بینی و تبیین افکار و اعمال خودکشی می‌باشد و می‌توان در خودکشی عوامل مرتبط با روابط میان فردی را موثر دانست. همچنین نتایج این بخش با پژوهش احمدبوکانی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان آزمون مدل تعلق‌پذیری خنثی و سربار بودن در ایده و رفتار خودکشی در دانشجویان: بررسی نقش تعدیلی ناامیدی همراستا است. به طور کلی این مطالعه از نظریه بین فردی و تعامل بین ناامیدی و تعلق‌پذیری خنثی و احساس سربار بودن در مورد ایده و رفتار خودکشی خودکشی حمایت می‌کند. براساس یافته‌های حاضر پیشنهاد می‌شود که برای کاهش ایده و اقدام به خودکشی با برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی و انگیزشی، امیدواری را در افراد بالا برد. همچنین نتایج این بخش با پژوهش کیانی و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان تحلیل نقش میانجی مدل بین فردی خودکشی (ادراک سربار بودن، تعلق‌پذیری خنثی) در رابطه‌ی بین اهمیت داشتن و خودکشی همراستا است. نتایج تحلیل همبستگی نشان داد که اهمیت داشتن به طور مستقیم با متغیر نیازهای بین فردی و

همچنین خودکشی رابطه دارد و نیازهای بین فردی نیز رابطه‌ی مستقیمی با خودکشی دارد. نتایج غیرمستقیم نیز نشان داد که اهمیت داشتن با میانجی‌گری نیازهای بین فردی با خودکشی رابطه دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که نظریه‌ی روان‌شناسی بین فردی خودکشی جوینر برای پیش بینی خودکشی از برآزش مناسب و خوبی برخوردار است و متغیر اهمیت داشتن نیز می‌تواند در قالب این نظریه به پیش بینی بهتر خودکشی کمک کند و می‌توان برای پیشگیری از خودکشی از آن کمک گرفت. در تبیین این یافته می‌توان گفت وقتی فرد احساس کند که تعلق به کسی ندارد، این باعث شکل‌گیری هیجانات منفی در وی خواهد شد و این هیجانات ممکن است فرد را به سمت ناامیدی، افسردگی سوق دهد. ضمناً، وقتی فرد احساس کند سرباری بر خانواده و جامعه است، احساس بی‌ارزشی خواهد نمود و این بی‌ارزشی شدن باعث می‌شود که حس کند لایق زندگی کردن نیست و این باعث یاس و ناامیدی می‌شود. می‌توان اظهار داشت که تعلق‌پذیری خنثی، احساس سربار بودن و ناامیدی در کنار هم را نشان می‌دهند. در واقع وقتی که عوامل فشارزای زندگی از یک سو موجب احساس ناکامی و شکست می‌شود و عواملی همچون عدم احساس تعلق و یا سربار بودن بر دوش خانواده از سوی دیگر موجب فشار خلقی و هیجانات منفی می‌گردد.

بین ایمنی هیجانی و رفتار خود جرحی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این بخش با پژوهش قره‌باغی و وفایی (۱۳۸۸) با عنوان ایمنی هیجانی در خانواده و نشانه‌های آسیب‌شناختی روانی و سلامت کودک: بررسی نقش واسطه‌ای و تعدیل‌کننده خلق کودک همراستا است. نتایج این پژوهش در قالب نظریه‌های خلق و الگوهای مربوط به رابطه خلق با سازگاری، نظریه ایمنی هیجانی و رویکرد سیستمی به عوامل خطر و محافظ در آسیب‌شناسی تحولی، نشان می‌دهند که خلق منفی کودک می‌تواند به عنوان یک عامل خطر فردی اثر محافظ ایمنی هیجانی بر نشانه‌های آسیب‌شناختی کودک را خنثی کند. همچنین، مقابله هیجان‌مدار کودک با ناایمنی در خانواده (به دو صورت مشغله ذهنی و کناره‌گیری)، در

کودکانی که واجد خلق منفی هستند می تواند منجر به کاهش سلامت جسمی کودک شود. همچنین با پژوهش کشکوکی و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان بررسی ارتباط ایمنی هیجانی با رفتارهای آسیب زای تحصیلی همراستا است. ایمنی هیجانی بر رفتارهای آسیب زای تحصیلی دارای اثری مستقیم بودند. بنابراین، نتیجه گیری می شود که ایمنی هیجانی، رفتارهای آسیب زای تحصیلی را پیش بینی و تبیین می نماید.

نتیجه گیری

در مجموع نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی و یا احساس مفید بودن با افزایش ایمنی هیجانی می تواند در کاهش خودجرحی موثر واقع شود. با توجه به یافته های پژوهش حاضر، پیشنهاد می شود که در برنامه های آموزشی، پرورشی، سلامت روان و فعالیت های پژوهشی به نقش ایمنی هیجانی در رفتارهای آسیب زای تحصیلی به طور ویژه توجه گردد. در تبیین ایمنی هیجانی و رفتار خود جرحی با استناد به نظریه ایمنی هیجانی دیویس و مارتین، خاطر نشان می شود که افراد نا ایمن هیجانی چون احساس امنیت کمتری را در محیط خانواده تجربه می کنند و به لحاظ ذاتی همواره به دنبال ارضاء این نیاز هم هستند کماکان این نیاز خود را در محیط هایی به غیر از خانواده خود جستجو می کنند که در این صورت امکان خطر رفتارهای آسیب را به طور تصاعدی بالا می رود. این که افراد محیط ها و فضاهای دیگری به غیر از خانواده را پناهگاه امن خود بدانند و به آنجا پناه ببرند نتیجه ای جز آسیبهای رفتاری به دنبال ندارد. گاهی به دلیل نا ایمنی

منابع

- احمدبوکانی، سلیمان، قمری، کیانی، احمد رضا، رضایی شریف. (۱۴۰۰). آزمون مدل تعلق پذیری ختنی و سربار بودن در ایده و رفتار خودکشی در دانشجویان: بررسی نقش تعدیلی ناامیدی: یک مطالعه توصیفی. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۲۰(۵)، ۵۱۹-۵۳۸.
- رشید سجاد، کیانی احمد رضا، خرم دل کاظم، یگانه نرگس، زین الدینی سعید. (۱۳۹۶). رابطه اضطراب مرگ، اهمیت داشتن، تعلق پذیری ختنی و احساس بار بودن با خودکشی در دانشجویان
- قره باغی، فاطمه، وفایی، مریم. (۱۳۸۸). ایمنی هیجانی در خانواده و نشانه های آسیب شناختی روانی و سلامت کودک: بررسی نقش واسطه ای و تعدیل کننده خلق کودک. پژوهش در سلامت روانشناختی، ۴(۱)، ۵-۱۸.
- کیانی چلمردی احمد رضا، جمشیدیان یاسمن، رشید سجاد. (۱۳۹۷). تحلیل نقش میانجی مدل بین فردی خودکشی (ادراک سربار بودن، تعلق پذیری ختنی) در رابطه ی بین اهمیت داشتن و خودکشی.
- والی نژاد، آرزو، نعمت طاوسی، محترم، رضابخش، کراسکیان موجمناری، آدیس. (۱۴۰۲). نقش واسطه ای ادراک سربار بودن و ایده پردازی خودکشی در رابطه بین تعارض والد-نوجوان با جرح خویشتن غیر خودکشی گرا. نشریه علمی رویش روان شناسی، ۱۲(۱)، ۱۰۹-۱۲۰.

هیجانی افراد با مسائل ریز و درشت خانواده که همگی نوید آشوب و نابسامانی را می دهند به شدت اشتغال ذهنی دارند و در اغلب موارد برای رهایی از این اشتغال ذهنی آزاردهنده دست به دفاع هایی می زنند که نه تنها کارساز نیست بلکه خود زمینه ساز رفتارهای آسیب را گوناگونی می شوند. نتایج این مطالعه بیانگر آن است که صفات سرشتی، بنیادهای زیستی رفتار را فراهم میکند. این بنیادهای زیستی رفتار با همراهی عوامل هیجانی در ظهور رفتارهای خود جرحی نقش مؤثری دارند. بنابراین میتوان بیان کرد، افراد دارای صفات سرشتی ذاتاً مطلوب ولی دارای ایمنی هیجانی بالا، رفتارهای سازنده و مطلوبی را به نمایش میگذارند و برعکس افراد با صفات سرشتی ذاتاً منفی و ایمنی هیجانی پایین، رفتارهای آسیبزا و خود جرحی غیر سازندهای را نیز بروز میدهند. جهت بهبود پژوهش های آینده پیشنهاد می گردد در تحقیقات آتی متغیرهای متنوع تری مورد بررسی قرار گیرد، از روش های کیفی و مصاحبه بهره گرفته شود، جامعه آماری متنوع تری مورد انتخاب قرار گیرد. از جمله محدودیت هایی که این پژوهش با آن روبه رو بود قابل تعمیم نبودن نتیجه پژوهش برای کل جامعه آماری، وقت گیر بودن پر نمودن پرسشنامه، عدم همکاری لازم در پر نمودن پرسشنامه و وقت گیر بودن پر نمودن آن است.

- Azadmarzabadi E. The effectiveness of mindfulness training on psychological symptoms in veterans with post-traumatic stress disorder. *International Journal of Behavioral Sciences*. 2023 Apr 1; 7(1):67-74.
- Brewis AA, Hruschka DJ, Wutich A. Vulnerability to fat-stigma in women's everyday relationships. *Social Science & Medicine*. 2011;73(4):491-7
- Felix, D. S., Robinson, W. D., & Jarzynka, K. J. (2023). The influence of divorce on men's health. *Journal of Men's Health*, 10(1): 3-7
- Bryan CJ. The clinical utility of a brief measure of perceived burdensomeness and thwarted belongingness for the detection of suicidal military personnel. *Journal of Clinical Psychology*. 2019 Oct 1; 67(10):92-981.
- Bryan, C. J., Bryan, A. O., May, A. M., Klonsky, E. D. (2015). Trajectories of Suicide Ideation, Non Suicidal Self-Injury, and Suicide Attempts in A Non Clinical Sample of Military Personnel and Veterans. *Suicide Life Threat Behav*, 45(3), 315-25.
- Burke, T. A., Jacobucci, R., Ammerman, B. A., Piccirillo, M., McCloskey, M. S., Heimberg, R. G., & Alloy, L. B. (2018). Identifying The Relative Importance of Non-Suicidal Self-Injury Features in Classifying Suicidal Ideation, Plans, and Behavior Using Exploratory Data Mining. *Psychiatry research*, 262, 175-183.
- Donkor, E. S., & Sandall, J. (2017). The impact of perceived stigma and mediating social factors on infertility-related stress among women seeking infertility treatment in Southern Ghana *Social Science & Medicine*, 65(8), 1683-1694 ,
- Eaddy, M., Zullo, L., Horton, S.E., Hughes, J.L., Kennard, B., Diederich, A., Emslie, G.J., Schuster, L., and Stewart, S.M. A. (2018). Theory-Driven Investigation of the Association Between Emotion Dysregulation and Suicide Risk in a Clinical Adolescent Sample. *Suicide Life-Threat. Behav*, 49(4), 928-940.
- Goguen, K. (2015). The Mediating Effects of Positive Psychological States on the Relationships Between Hindrance Stressors and Organizational Citizenship Behaviors: A Multi-Level Approach.
- Ghanei M, Asari Sh, Alaa Edini F, Tullayee AS. The pattern of premature mortality in chemical warfare victims. *Journal of Military Medicine*. 2022 Nov; 4: 233-239
- Javaheri Abbas, Esmaili Akram, Vakili Motahara. The relationship between post-traumatic growth and the meaning of life with the mediating role of spiritual well-being in patients recovered from Corona. *Development of psychology*. 2020; 10 (11): 87-98
- Krietsch, K. (2022) Divorce-related psychological adjustment moderates the association between sleep and systolic blood pressure over 90 days in women
- Marco, J.H., Gallego-Hernández de Tejada, B., Guillén, V., Baños, R.M., and Pérez, S. (2021). Meaning in Life Buffers the Association between Perceived Burdensomeness, Thwarted Belongingness, and Frequency of Non-Suicidal Self-Injuries in Spanish Adolescents. *J Clin Med*, 10(21), 4867
- Nock, M. K. (2010). Self-Injury. *Annu Rev Clin Psychol*, 6(1), 63-339.
- Packard T. Tactics for successful organizational change in a youth and family services agency. *Children Youth Serv Rev*. 2017; 81:129-138.
- Schaan, V. K., Schulz, A., Schächinger, H., & Vögele, C. (2019). Parental divorce is associated with an increased risk to develop mental disorders in women. *Journal of Affective Disorders*, 257, 91-99
- Khateri S, Ghanei M, Keshavarz S, Soroush M, Haines D. Incidence of lung, eye, and skin lesions as late complications in 34,000 Iranians with wartime exposure to mustard agent. *Journal of occupational and environmental medicine*. 2021 Nov 1; 45(11):43-1136.
- Martino, G., Caputo, A., Schwarz, P., Bellone, F., Fries, W., Quattropiani, M. C., & Vicario, C. M. (2020). Alexithymia and inflammatory bowel disease: a systematic review. *Frontiers in psychology*, 11, 1763.
- Ozsvadjian, A., Hollocks, M. J., Magiati, I., Happé, F., Baird, G., & Absoud, M. (2021). Is cognitive inflexibility a missing link? The role of cognitive inflexibility, alexithymia and intolerance of uncertainty in externalising and internalising behaviours in young people with autism spectrum disorder. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*; 62(6):715-724.
- Stamatakis KA, Lynch J, Everson SA, Raghunathan T, Salonen JT, Kaplan GA. Self-esteem and mortality: prospective evidence from a population-based study. *Annals of Epidemiology*. 2020 Jan 1; 14(1):58-65.
- Zinchuk, Z., Beghi, M., Beghi, E., Bianchi, E., Avedisova, A., Yakovlev, A., & Guekht, A. (2020): Non-Suicidal Self-Injury in Russian Patients with Suicidal Ideation. *Archives of Suicide Research*, 26(2), 776-800.

*Original Article***Investigating the relationship between perceived burdensomeness and neutral sense of belonging in relation to self-injurious behavior with the mediation of emotional safety in divorced women**

Received: 24/02/2025 - Accepted: 03/08/2025

Akram Malekzadeh ^{1*}Parvin Sofian ²

¹ Associate Professor, Department of Psychology, Payame Noor University, Tehran, Tehran, Iran

² PhD student in General Psychology, Payame Noor University, International Branch

Email:

akrammalekzadeh@pnu.ac.ir

Abstract

Introduction: The growing number of divorces has turned it into an important social problem, and this has attracted the attention of many researchers to investigate the causes and consequences of the increase in divorce and the need to adapt to the conditions after it.

Methods: The purpose of this study was to investigate the relationship between perceived burdensomeness and neutral sense of belonging in relation to self-injurious behavior with the mediation of emotional safety in divorced women. The current research is descriptive and correlational in terms of applied purpose and in terms of data collection method. The statistical population includes all divorced women of Tehran who live in Tehran in 1402. The sample of this research includes 200 women. In this research, a questionnaire was used to collect data.

Results: The results of the research at the 95% confidence level show that: the value of the relationship between the structure of burden perception and self-injurious behavior is 0.51; The correlation value of neutral sense of belonging structure with self-injurious behavior is 0.47; The value of the relationship between the structure of burden perception and emotional safety is 0.67; The value of the relationship between neutral sense of belonging and emotional safety is 0.39; The value of the relationship between the construct of emotional safety and self-injurious behavior is 0.45.

Conclusion: Also, the mediating role of emotional safety in divorced women is confirmed in relation to perception of burden and sense of neutral belonging in relation to self-injurious behavior.

Social support or feeling useful by increasing emotional safety can be effective in reducing self-injury.

Keywords: Perception of burden, sense of neutral belonging, self-injurious behavior, emotional safety, divorced women.

Acknowledgement: There is no conflict of interest